

Oponentský posudek diplomové práce BcA. Lenky Veverkové

Rozhlasová dramatizace mezi diegezí a mimezí

V teoretické části osvědčila Lenka Veverková úctyhodný přehled o literatuře k tématu, včetně textů z interních sborníků a materiálů Českého rozhlasu a diplomových prací kolegů rozhlasových režisérů a dramaturgů. Je patrné, že problematiku dobře prostudovala, z textu je cítit i osobní zaujetí pro rozhlas, který není pro diplomantku jen předmětem zkoumání, ale profesní volbou. Její pohled na rozhlasovou dramatizaci a drama zahrnuje i sound-designové řešení jako integrální složku rozhlasového díla. Je poznat, že Lenka Veverková je stoupenkyní nových zvukových řešení i způsobu vyprávění zvukem v prostoru.

Dichotomii mezi diegezí a mimezí dobře chápe a demonstuje na příkladech klasických rozhlasových děl i vlastní praxe. Práce tak poskytuje budoucím zájemcům o rozhlasovou estetiku i teorii celkem přehlednou sumu adaptací literárních děl a divadelních her pro rozhlas. Moje námitka spočívá v tom, že Lenka Veverková pracuje s porůznu již publikovanými texty a klasickými rozhlasovými artefakty, mezi nimiž mi poněkud chybí obraz zcela nedávné minulosti až přítomnosti a její vlastní názor na problematiku diegeze a mimeze. Mám na mysli zobecňující názor, který se neopírá jen o vlastní praktickou zkušenost, ale o analýzu děl autorů ještě jiných, než jsou notoricky zpracovávaní Horčíčka a Henke. Diplomantka možná až příliš respektuje vedoucího své práce, pod jehož vlivem se v rozboru jednotlivých inscenací věnuje titulům, o kterých toho bylo už řečeno mnoho, zejména pak titulům z dílny Jaroslavy Strejčkové a Jiřího Horčíčky. Inspirována vlastním překladem studie Elke Huwiler, která je součástí diplomové práce, mohla (a podle mého názoru měla) se víc zamyslet nad méně teoreticky opracovanou produkcí autorů a režisérů jak Horčíckovy a Henkeho, tak zejména i následující generace (tak Josef Hlavnička je citován jako dramaturg, ne však reflektován jako inovativní autor významných a s diegezí a mimezí experimentujících dramatizací, při úvahách o využití vypravěče jako dramatické postavy je opomenuto jméno Michala Lázňovského i Antonína Přídala). Že diplomantka nerozebírá přístupy a řešení svého školitele Jana Vedrala je pochopitelné, ale komplexní pohled na problematiku je tím také ochuzen.

Praktická část diplomové práce obsahuje text vlastní dramatizace Fuksova Spalovače mrtvol a překlad studie Elke Huwiler Vyprávění příběhu zvukem: teoretický rámec pro analýzu rozhlasových her. Oba praktické výkony jsou na dobré úrovni. Dramatizace Fuksova románu je úsporná, jak vyžaduje zadání, a přitom postihuje všechny podstatné složky novely. Velmi dobře se v ní pracuje s jazykem Fuksova díla, který, jakkoli obdivuhodný je sound-design výsledného díla, je hlavním strůjcem přízračné a odpudivé atmosféry příběhu. Lenka Veverková má cit pro slovo a jeho význam (to dosvědčuje v překladu), pro rytmus, pro dialog (jak o tom také ve své práci píše). Je nadaná pro radiofonii a její praktické výsledky to dosvědčují.

Praktická část diplomové práce je výborná. V okamžiku obhajoby práce na Katedře teorie a kritiky DAMU Praha bych jako oponentka uvítala, kdybych se dočetla originálních vlastních myšlenek i otázek nad tématem diegeze a mimeze ve větší míře i v teoretické části.

Eventuelní otázky:

Na jednom místě své diplomové práce píšete o textu Barbory Haplové, že přímo vybízí k dramatizaci. Jakými vlastnostmi literární text vybízí k dramatizaci? A jaké jeho vlastnosti ji neumožňují?

Ladislav Fuks má ve svém prozaickém Spalovači mrtvol pasáž, kdy je už v literárním díle využito mimeze. Která to je a jaký je smysl této partie románového textu?

Proč jste si vybrala k analýze Let do nebezpečí, který je případem řemeslně perfektní, nicméně mainstreamové, žánrem dobrodružného, katastrofického příběhu dnes často frekventované rozhlasové inscenace?

Práci doporučuji k obhajobě.

Navržené hodnocení C.

Alena Zemančíková